

Bieslook (*Allium schoenoprasum* L.)

Wie bieslook in de tuin heeft staan kan daar drieërléi van genieten. De naar uien geurende bladeren zijn een geschikte smaakmaker voor diverse keukenge-rechten. Voor de tuinliefhebber zijn er de bloemen en voor de imker tenslotte het genot van bijenbezoek op de bloemen.

Unieke verspreiding

Bieslook is een lid van de leliëfamilie (*Liliaceae*) en behoort tot het geslacht look (*Allium* L.), het grootste geslacht van de familie, het telt ongeveer 500 soorten. Binnen het geslacht neemt het bieslook een aparte plaats in, en wel door zijn unieke verspreiding. Looksoorten komen voor in de gematigde streken van Noord-Amerika en, globaal genomen, Eurazië.

Bieslook is de enige soort die zowel in Noord-Amerika als in Eurazië voorkomt. Bovendien is het de enige look waarvan de verspreiding zover tot in het noorden reikt, namelijk tot in arctische streken. Geen andere soort heeft een zo groot verspreidingsgebied als het bieslook.

In ons land is de plant inheems, zij het dat zij in het wild een zeldzame verschijning is langs de grote rivieren. Ideaal voor de plant is een bodem die in de zomer droog en warm is en 's winters zo nu en dan overspoeld wordt. In de tuin is bieslook een gemakkelijk te houden plant.

Groei vanuit het centrum

Bieslook is een bolgewas. De bol is samengesteld uit de verdikte scheden van de bladeren. Karakteristiek voor de plant is de vorm van de bladeren. Ze zijn rond en hol en in doorsnede in alle richtingen gelijk van bouw. Ze vertonen veel gelijkenis met die van biezen, vandaar de naam. Ook de wetenschappelijke soortnaam duidt daar op; *schoenoprasum* komt van het Griekse schoinos (=bies) en prasom (=look).

Door een bol worden elk jaar nevenbollen gevormd. Daaruit ontwikkelt zich bovengronds eerst een enkel blad. Een volgend blad wordt gevormd binnen het voorgaande en boort zich, even boven de grond, door de wand daarvan. Ook de bloeistengel komt uit het centrum en maakt een opening in het daarvoor ontwikkelde blad. Alles groeit vanuit het centrum van de bol.

Bloemen in een scherm

Van mei tot juli staat het bieslook in bloei. De bloe-

men staan in een bolvormig scherm aan het eind van een stevige holle stengel. Als de bloemen alle nog in knop staan wordt het scherm omsloten door twee vliesvormige baden, die bij het opengaan van de eerste bloemen uiteenwijken, maar wel aan de stengel verbonden blijven. In een scherm ontluiken eerst de bloemen in het midden. Een kroon en kelk zijn niet duidelijk te onderscheiden, we spreken daarom over bloemdekbladen. De bloemen zijn klokvormig; ze hebben zes bloemdekbladen die in twee kransen van drie staan. De kleur varieert van roze tot lila. Aan de onderzijde van ieder bloemdekblad staat een meeldraad ingeplant. Aan de voet zijn de helmraden verbreed.

Verborgene nectarium

Het bolvormig vruchtbeginsel is opgebouwd uit drie vruchtbladen die langs omgebogen randen met elkaar zijn vergroeid. Die randen vormen de scheidingswanden van het vruchtbeginsel. Zoals we bij meer soorten van de leliëfamilie aantreffen, ligt het nectarium in de scheidingswanden verborgen. De nectar wordt bij het bieslook via een holle ruimte in de scheidingswanden naar beneden afgevoerd en verzamelt zich tussen het vruchtbeginsel en het verbrede deel van de meeldraden die voor de openingen staan. De bloemen zijn proterandrisch: als bij het begin van de bloei het stuifmeel in een bloem vrijkomt is de stijl nog maar kort en de stempel nog niet rijp om stuifmeel te ontvangen. Tijdens de bloei groeit de stijl verder uit.

Vermeerdering

Behalve door genoemde vegetatieve vermeerdering door de vorming van nevenbollen is bieslook ook heel gemakkelijk uit zaad te kweken. In ieder hok van het vruchtbeginsel kunnen zich twee zaden vormen. Ze zijn zwart en hebben een kantige vorm. De vrucht is een doosvrucht. Hij wordt omsloten door de verdorde bloemdekbladen, die na de bloei nog een functie hebben bij de verspreiding van het zaad door de wind.

Literatuur

- Jones, H.A. and Mann, L.K. (1963): Onions and their Allies. Leonard Hill (Books) Limited, London.
Dauman, E. (1970): Das Blütennektarium der Monocotyledonen unter besonderer Berücksichtigung seiner systematischen und phylogenetischen Bedeutung. Feddes Repertorium 80: 463-590.

Bieslook (*Allium schoenoprasum* L.)

A A1 in bloei staande plant; **B** bol; **C** door bladwand gestoken nieuw blad; **D** bloeiwijze bij aanvang bloei; **E** bloem; **F** bloemdeklad met meeldraad; **G** stuifmeelkorrel: **1** equatoriaal, **2** distaal-polair; **H** stamper; **I** scherm met vruchten; **J** zaad.